

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3336/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.VI.21.431/2017/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A Magyar Állam (a továbbiakban: indítványozóI.) képviseletében eljáró Kemenes Ügyvédi Iroda (1052 Budapest, Deák Ferenc tér 3., III/2. ügyintéző: dr. Kemenes Csaba ügyvéd) és a Honvédelmi Minisztérium (a továbbiakban: indítványozóII.) képviseletében eljáró dr. Sándorfi György Lajos kamarai jogtanácsos (1051 Budapest, Balaton utca 7–11.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján indítványozta, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Kúria Pfv. VI.21.431/2017/6. számú ítéletének alaptörvény-ellenességét és semmisítse azt meg, mivel a hivatkozott bírói döntés az indítvány szerint sérti az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében, XXVIII. cikkének (1) bekezdésében és a 26. cikkének (1) bekezdésében foglaltakat.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozóI. keresetében kérte, hogy az általa az I. rendű alperessel, a Budapest, Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzatával 2008. április 23-án kötött ingatlan adásvételi szerződés, valamint az azt követően ugyanazon ingatlanra vonatkozóan az I. rendű alperes és a II. rendű alperes gazdasági társaság között 2008. április 24-én létrejött ingatlan adásvételi és csereszerződés érvénytelenségét – egyrészt színleltetés, másrészt jogszabályba-, illetve jóerkölcsbe ütközés okán – állapítsa meg a bíróság.
- [3] Az indítványozóII. a polgári peres eljárásban felperesi beavatkozóként vett részt.
- [4] Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 36.G.42.088/2015/30. számú ítéletével a keresetet elutasította, mert egyik jogcímen sem találta megalapozottnak az indítványozóI. által előterjesztett, a szerződések érvénytelenségére vonatkozó hivatkozást. A Fővárosi Ítéletábrla 16.Gf.40.375/2016/10. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és mindkét szerződés semmisségét megállapította. Az alperesek felülvizsgálati kérelme alapján eljárva a Kúria mint felülvizsgálati bíróság az alkotmányjogi panaszban támadott ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta.
- [5] 2. Az alkotmányjogi panaszban és annak kiegészítésében foglaltak szerint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.VI.21.431/2017/6. számú ítélete alaptörvény-ellenes, mivel a hivatkozott bírósági határozat sérti az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésében, XXVIII. cikkének (1) bekezdésében és a 26. cikkének (1) bekezdésében foglaltakat.
- [6] 2.1. Az indítványozóI. az alkotmányjogi panaszban – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 2. § (1) bekezdésére, 273. §-ának (6) bekezdésére, 244. §-ának (1) bekezdésére és 219. §-ának (1) bekezdésére is hivatkozva – elsődlegesen az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét állította azon az alapon, hogy az indítványozóII. – mint felperesi beavatkozó – a felülvizsgálati eljárásról a Kúriától semmiféle tájékoztatást, így idézést sem kapott, ezért az eljárás ezen szakaszában eljárási jogait nem gyakorolhatta, és jogorvoslattal nem élhetett. Az indítványozóI. álláspontja szerint a Kúria eljárásával sérült az indítványozóII. bírósághoz fordulásának joga, lényegében a Kúria úgy hozta meg a döntését, hogy megfosztotta a beavatkozót eljárási pozíciójától. Hivatkozott ennek kapcsán az indítványozóI. az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére is azzal, hogy csak az eljárási normák betartásával működhet alkotmányosan a jogszolgáltatás, a garanciális eljárási szabályok figyelmen kívül hagyása a jogbiztonság sérelmét eredményezi.

- [7] Az indítványozól. a panaszban előadta továbbá, hogy a Kúria támadott ítéletének 2018. január 10-iki kézhezvételét követően eljuttatta azt az indítványozóll. részére, amely szervtől arról szerzett tudomást, hogy a Kúria Polgári Kollégiumának vezetője a polgári per II. rendű alperesének képviselőjét ellátó ügyvédi iroda egyik ügyvédjének az édesapja.
- [8] Az indítványozól. álláspontja szerint ez a hozzátartozói kapcsolat a Kúria eljárását még nem zárja ki, azonban a Kúria ügyelosztási rendje szerint a Kúria Polgári Kollégiumának vezetője végzi az új érkezésű ügyek elosztását és a kollégiumvezető éppen arra a tanácsra – a P.VI. tanácsra – szignálta az ügyet, amelyben saját maga is tevékenységet lát el, így a tanács adminisztratív ügyeinek intézését is ő végzi.
- [9] Az indítványozól. álláspontja szerint az ügyelosztási rendből az is megállapítható, hogy az ügy tárgya szerint nemcsak a P.VI. tanács lett volna alkalmas az ügy tárgyalására, hanem a P.V. tanács is, amely szintén „vegyes kötelemekkel” foglalkozik, így elkerülhető lett volna, hogy az egyik peres felet képviselő ügyvédi irodában dolgozó ügyvéd hozzátartozója által érintett tanács ítéلkezzen az eljárás során. A történetek azonban – állítja az indítványozól. – alapvetően kérdőjelezik meg az eljáró tanács pártatlanságát, függetlenségét, illetve részrehajlás-mentességét és a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog mellett felvetik az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének sérelmét is.
- [10] Végül az indítványozól. az ügy érdemét illetően megjegyezte, hogy a Kúria döntése szintén súlyos aggodalomra ad okot, mivel a támadott ítélet lényege szerint egy ingatlan-adásvételi szerződés alanyait semmilyen körülmények között nem lehet színlelni, és e körben irreleváns még a szerződő felek mögöttes motivációja is.
- [11] Az indítványozól. az alkotmányjogi panaszhoz mellékletként csatolta az ügyvédi meghatalmazást, a II. rendű alperest képviselő ügyvédi iroda egyik ügyvédjének adatlapját, és a Kúria 2017. július 1. napjától hatályos ügyelosztási rendjét. Csatolta az indítványozól. az indítványozóll. által 2018. március 9-én tett azon „Nyilatkozat” megnevezésű dokumentumot is, miszerint a Kúria ítéletét megelőzően a felülvizsgálati eljárásról szóló semmilyen „bírói dokumentációt”, így a tárgyalásra szóló idézést sem kapott kézhez, továbbá az indítványozól. alkotmányjogi panaszát „ismeri”, azzal „egyetért” és azt teljes egészében „támogatja”.
- [12] 2.2. Az Alkotmánybíróság főtitkára az indítványozól. részére megküldött hiánypótlásra felszólító levelében felhívta az indítványozól. figyelmét arra, hogy mivel nem az indítványozóll. az alkotmányjogi panasz előterjesztője, ezért az ő alapjogsérelmére nem hivatkozhat. A kérelem alkotmányjogi szempontú indokolásának hiányán túlmenően felhívta továbbá a főtitkár az indítványozóll. figyelmét arra is, hogy az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdésére alkotmányjogi panasz csak kivételesen alapítható, továbbá az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozól. Alaptörvényben biztosított jogának.
- [13] A főtitkár felhívására az indítványozók már közösen terjesztettek elő hiánypótlást, melyben leszögezték, hogy a Magyar Állam és a Honvédelmi Minisztérium nem hatósági jogkörben, avagy közhatalmi jogosítvánnyal eljáró szervként, hanem a magánjogi jogviszony mellérendelt alanyaként vett részt az eljárásban, így megilleti őket az indítványozói jogosultság, továbbá kifejtették azt az álláspontjukat is, hogy az alkotmányjogi panaszhoz mellékelt nyilatkozat alapján – annak tartalma szerint – az indítványozóll. is indítványozónak tekintendő. Az indítvány-kiegészítésben foglaltak szerint nemcsak az indítványozóll. alapjoga sérült azáltal, hogy nem vehetett részt a felülvizsgálati eljárásban, hanem az indítványozól. alapjoga is, hiszen ennek okán nem tudott hivatkozni arra az aggályos körülményre, miszerint a kollégiumvezető fia abban az ügyvédi irodában dolgozik, amely az (egyik) ellenérdekű fél képviselőjét látta el. Az indítványozók nem osztották a főtitkár által ismertetett azon álláspontot, miszerint az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezés nem az indítványozók Alaptörvényben biztosított joga, ahogyan fenntartották az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére alapított azt a hivatkozást is, hogy ha az eljárási szabályokat nem tartják meg, akkor sérül a jogállamiság és a jogbiztonság követelménye.
- [14] 2.3. Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozól. által csatolt, a Kúria 2017. július 1. napjától hatályos ügyelosztási rendje szerint – az indítványozói állítással ellentétben – a P.VI. tanács adminisztratív ügyeinek intézését más látta el.

- [15] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenképp az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [16] 3.1. Az indítványozóll. a bíróság által megküldött tértivevény-másolat tanúsága szerint a Kúria Pfv.VI.21.431/2017/6. számú ítéletét 2018. január 11-én átvette. Az általa 2018. március 9-én tett – és az indítványozóll. által a beadványához mellékelt – nyilatkozat azonban nem felel meg az Abtv. 27. §-ában és az 52. §-a (1)–(6) bekezdéseiben foglalt feltételeknek, ezért joghatályosan előterjesztett alkotmányjogi panaszának nem tekinthető, így az indítványozóll. tekintetében állított alapjogsérelmet az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.
- [17] 3.2. Az indítványozóll. a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét 2018. január 10-én vette át, az alkotmányjogi panaszt 2018. március 12-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése és az Ügyrend 28. §-ának (2) bekezdése szerint megállapított határidőn belül – nyújtotta be. Az alkotmányjogi panasz benyújtására a Magyar Állam nevében került sor, ezért vizsgálat tárgyává kellett tenni az Abtv. 51. § (1) bekezdése alapján az indítványozói jogosultságot is. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint esetről-esetre mérlegelendő az, hogy az állam, az állami szerv az adott ügyben magánjogi jogalanyként járt-e el, azaz e minőségében jelent-e meg félként az alapul fekvő jogviszonyban, és ehhez képest kell döntenie az indítvány befogadhatóságáról {3091/2016. (V. 12.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [18] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mivel az indítványozó a polgári perben – a per felpereseként – magánjogi jogalanyként járt el, ezért indítványozói jogosultsággal rendelkezik.
- [19] 3.3. Az indítványozóll. megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó alaptörvényi és törvényi rendelkezést, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, a sérelmezett bírói döntést, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett ítélet megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [20] Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint azonban, az Alaptörvény 26. cikkének (1) bekezdése nem tekinthető az indítványozóll. Alaptörvényben biztosított jogának ezért e rendelkezésre alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd legutóbb: 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [33]}. Rámutat továbbá az Alkotmánybíróság arra is, hogy az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben a jogbiztonság elvét csak kivételes esetekben – a visszaható hatályú jogalkotás tilalma és a felkészülési idő hiánya esetén – ismeri el olyan Alaptörvényben biztosított jogként, amelyre alkotmányjogi panasz alapítható {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3195/2015. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [29]}.
- [21] 3.4. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem – egyéb feltételek mellett – akkor tekinthető határozottnak, ha tartalmazza annak indokolását, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Jelen ügyben az indítványozó által előterjesztett érvelés – figyelembe véve azt, hogy a csatolt ügyelosztási rend szerint nem a kollégiumvezető látta el a tanács adminisztratív ügyeinek intézését, továbbá az ügyben az a tanács járt el, amelynek kizárólagos ügykörébe tartoznak a szerződések érvénytelensége és hatálytalansága iránti perek –, nem tartalmaz alkotmányjogilag releváns indokolást arra nézve, hogy az ítéletek szerint személyesen el nem járó ügyvéd, és az ügy elintézésében, így annak tárgyalásában részt nem vett kollégiumvezető közötti hozzátartozói kapcsolat miként sértette volna az indítványozóll. tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [22] 4. Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg egyrészt az Abtv. 27. §-ában, másrészt az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/625/2018.

